

BÀI 30

CHƯƠNG TRÌNH ĐỊA PHƯƠNG (phần Văn)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Vận dụng kiến thức về các chủ đề văn bản nhật dụng ở lớp 8 để tìm hiểu những vấn đề tương ứng ở địa phương.

– Bước đầu biết bày tỏ ý kiến, cảm nghĩ của mình về những vấn đề đó bằng một văn bản ngắn.

159

Hoạt động 3. GV trên cơ sở theo dõi cả quá trình, cân nhắc, bàn bạc với các tổ trưởng, cử một số HS đọc bài viết của mình. Chú ý bảo đảm tính đa dạng về đề tài và thể loại.

Hoạt động 4. Cho HS trao đổi ý kiến về một số vấn đề nếu cần (không nhất trí với đánh giá của đại diện tổ, tranh luận về một điểm nào đó trong nội dung các bài viết...).

Hoạt động 5. GV tổng kết tình hình làm bài tập và tiết học (rút ra những kinh nghiệm về việc thâm nhập thực tế cũng như cách trình bày văn bản, những ưu khuyết điểm phổ biến, công bố danh sách những bài viết khá dự kiến chọn đưa vào tập san, báo tường...).

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Chương trình Ngữ văn THCS quy định lớp 8 "học một số bài viết thuộc nhiều thể loại về vấn đề môi trường, dân số, bài trừ tệ nạn thuốc lá, ma tuý, về tương lai của thế giới". Với 5 tiết học, SGK chọn một bài viết về môi trường (*Thông tin về Ngày Trái Đất năm 2000*), một bài về tệ hút thuốc lá (*Ôn dịch, thuốc lá*), một bài ngắn đọc thêm về ma tuý, một bài về tính tất yếu của việc hạn chế gia tăng dân số (*Bài toán dân số*). Trong SGK không giới hạn các chủ đề được quy định ở chương trình trong việc tìm hiểu tình hình địa phương, song với tính chất của cấp học, với yêu cầu của một bài tập đòi hỏi phải có điều tra, thống kê số liệu..., nên hướng HS vào hai vấn đề chính là *môi trường* và *tệ nạn thuốc lá*. Môi trường là vấn đề rất lớn, bao gồm nhiều phương diện ; lớp 8 đề cập vấn đề cụ thể là "sử dụng bao bì ni lông", nên nếu cần, chỉ mở rộng đến vấn đề xử lí rác thải, trước hết là rác thải sinh hoạt. Một phạm vi nhỏ đó thôi cũng có thể cung cấp cho HS rất nhiều đề tài cụ thể để khảo sát, tìm hiểu (cách xử lí phân, nước tiểu, mảnh chai, giấy loại,...).

2. Như chương trình đã chỉ rõ, văn bản nhật dụng "không phải là khái niệm thể loại, cũng không phải chỉ kiểu văn bản", "nó chỉ đề cập tới chức năng, đề tài và tính chất cập nhật của nội dung văn bản mà thôi", nên hơn bất cứ loại bài tập nào khác, ở đây cần khuyến khích tính đa dạng của hình thức thể hiện. HS có thể kể một câu chuyện, có thể làm thơ, có thể làm một đơn kiến nghị, có thể lập một bảng thống kê,... Phạm vi nghiên cứu có thể là một người, một gia đình, một thôn xóm, một khu phố,... Vì mục tiêu chung cho mỗi lớp học còn là một tập san hoặc một tờ báo tường nên với những em có năng khiếu hội hoạ, có thể cho phép dùng tranh, tốt nhất là truyện tranh ngắn, thay cho bài viết.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. Sự chuẩn bị của HS và GV. Tiết học này chỉ là khâu cuối của một quá trình. Như đã được hướng dẫn ở bài 10, để đi đến tiết học này, HS đã có 20 tuần chuẩn bị. Trong quá trình ấy, GV cần nhắc nhở, đôn đốc, kiểm tra, theo dõi sự chuẩn bị của HS. Trước tiết học 1 – 2 tuần, nên thu bài dẫn để sơ bộ phân loại, đánh giá chuẩn bị tổng kết tiết học.

Hoạt động 2. Chỉ định đại diện các tổ lên trình bày việc làm bài tập của tổ mình. Người trình bày không nhất thiết là tổ trưởng, tiêu chuẩn chọn là nắm vững tình hình làm bài tập của tổ, biết cách trình bày một cách rõ ràng, mạch lạc trước tập thể.